Jaarverslag
van de provinciearchivaris
van Noord-Brabant
over 2019

Voorwoord

Hiermee bied ik als provinciearchivaris van Noord-Brabant mijn verslag over 2019 aan Gedeputeerde Staten aan, ter uitvoering van de Archiefverordening van de provincie Noord-Brabant, zoals gewijzigd op 1 november 2013.

Dit verslag bevat zowel het toezicht van de provinciearchivaris op de niet overgebrachte archiefbescheiden als het beheer van de naar het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) overgebrachte archieven.

Al enige jaren achtereen vestig ik de aandacht van de directie op mijn zorgen over het informatiebeheer van de provincie. Het gaat daarbij om het gebruik van Corsa en gegevensopslag op netwerkschijven en in vakapplicaties. Als uitwerking van de Datavisie van de Chief Information Officer adviseer ik deze drie aspecten mee te nemen bij het opbouwen van een nieuwe i-governance. Daarbij moet in het oog gehouden worden dat behandelend ambtenaren in het algemeen niet onderlegd zijn in archiefvorming, er geen tijd voor (kunnen) vrijmaken, dat het systeem Corsa niet uitnodigend en soms ongeschikt is om mee te werken en de middelen die voor informatievorming en -beheer beschikbaar zijn, te beperkt zijn. Dit heeft een moeizame informatievoorziening tot gevolg, een stagnerende voortgang van de wettelijk verplichte vernietiging die in feite tot een datalek leidt, en het opduiken van grote hoeveelheden informatie uit jaren geleden afgesloten en sindsdien onbeheerde applicaties.
Om te kunnen voldoen aan betrouwbare informatievoorziening voor de burger en de politiek zal de directie mede met het oog op de Wet Open Overheid stappen moeten maken. Een centraal gestuurde daadkrachtige inrichting van het informatiebeheer die naar de nieuwe én de oude tijd kijkt, is daarvoor essentieel.

Dr. J.G.M. Sanders,
provinciearchivaris van Noord-Brabant

Belangrijkste aandachtspunten in 2020

Ontwikkel uitgaande van de Datavisie een nieuwe i-goverance met aandacht voor Corsa, vakapplicaties en gebruik van netwerkschijven.

Maak daarin gebruik van de ervaring die Informatie Control en Beheer opgedaan heeft bij het Programma Infrastructurele Projecten.

Samenvatting van het jaarverslag 2019

De aanstelling van een Chief Information Officer is een goede stap in de richting van controle op de informatiehuishouding.

Onderzoek naar de in gebruik zijnde vakapplicaties toonde aan dat een betrouwbaar overzicht niet gegenereerd kon worden. Inmiddels is dit overzicht beschikbaar. Een inventarisatie naar systemen met procesgebonden informatie is gestart.

Inlopen op de vernietigingsachterstand is niet gelukt wegens gebrekkige vastlegging van gegevens in Corsa, vooral in de eerste jaren. Er is een nieuwe keuze gemaakt die mijn instemming heeft.

Bij aanschaf van iedere vakapplicatie moet vooraf een archiefstrategie worden opgesteld voor beheer op de data.

Een Strategisch Informatie Overleg is gestart. De focus daarvan ligt op de door de provincie gevormde archiefbescheiden.

Op de in 2018 geconstateerde archiefbesmetting met schimmel is adequaat gereageerd.

De regels voor archivering bij verbonden partijen worden in IPO-verband vastgesteld.

Het Brabants Historisch Informatie Centrum (BHIC) heeft enkele technische verbeteringen aangebracht In zijn depots.

Het BHIC stelt archieven onder beheer van de provinciearchivaris voortaan om veiligheidsreden alleen digitaal ter beschikking aan de zorgdrager.

Het BHIC stelt binnen de grenzen van auteurswet, archiefwet en AVG archieven digitaal ter beschikking aan onderzoekers, zowel op verzoek als op eigen initiatief.

1 Toezicht op de niet overgebrachte archiefbescheiden

1.1 Toezicht op de provincie

AANSTURING

Contacten met de Chief Information Officer (CIO) van de provincie en zijn ideeën, zoals verwoord in de Datavisie van de provincie Noord-Brabant, overtuigen mij van de zorg en de aandacht die de directie aan de digitale data – in welke vorm ook – wil gaan geven. Het plan is ambitieus en broodnodig. Al enkele jaren achtereen heb ik aangegeven dat een betere archivering noodzakelijk is. In het rapport van CIO zie ik onder de paragraaf 'Adequate archivering' de intentie verwoord het informatiebeheer op een verantwoord peil te brengen. De top van de organisatie dient doordrongen te zijn van archivistische principes rondom verantwoording en transparantie. Haar organisatievermogen zal wezenlijk zijn om hieraan handen en voeten te geven zodat deze uitgangspunten in het DNA van iedere behandelende medewerker van de provincie geworteld zijn. Ik zal de uitvoering en concretisering van dit beleidsstuk dan ook met grote interesse volgen, omdat ik van mening ben dat alleen vanuit een krachtig en centraal gestuurde opzet met de juiste grondhouding de informatiehuishouding verbeterd kan worden.

In 2019 heeft het team Informatie Beheer en Control (ICB), als onderdeel van een omvangrijk project om de algehele informatievoorziening te verbeteren, bij het Programma Infrastructurele Projecten, een onderzoek gedaan naar de kwaliteit van archivering. De problematiek is helder in kaart gebracht. Oplossingsrichtingen zijn duidelijk aangegeven. Ook bij andere programma's kunnen soortgelijke onderzoeken worden uitgevoerd. De aanbevelingen kunnen echter alleen effect sorteren vanuit een duidelijke centrale sturing, waarbij beleid en plannen krachtdadig moeten worden omgezet naar handelen en uitvoering.

CORSA

In het najaar van 2019 heb ik via interviews met vijf programmamanagers onderzoek gedaan naar de manier van archiveren binnen de provincie Noord-Brabant. Hierbij is bevraagd hoe het archiefbeheersysteem werkt en in hoeverre informatie daarin ook werd opgeslagen. De provincie heeft Corsa als documentmanagementsysteem. Door de verplichting om stukken aan te leveren aan Gedeputeerde Staten via Corsa komt een groot gedeelte van alle beleidsinformatie terecht in Corsa, zeker doordat ook e-mail bij een zaak gevoegd kan worden. Hoewel elk Programma een *key user* Corsa heeft om medewerkers te ondersteunen blijkt in de praktijk dat medewerkers het systeem onvriendelijk blijven vinden. Ik heb daarom aanbevelingen gedaan inzake het gebruik van Corsa.
ICB monitort de kwaliteit van archivering, maar blijft afhankelijk van de behandelend ambtenaar. Het is prijzenswaardig dat ICB daarom kaders gesteld heeft met als doel dat de provinciale informatie op de aspecten *Vindbaarheid*, *Volledigheid* en *Rechtmatigheid* 100% op orde moet zijn. De kaders gelden voor Corsa, maar evengoed voor de vakapplicaties en netwerkschijven. De directie zal dit beleid actief moeten uitdragen en erop moeten toezien dat deze grondhouding een vanzelfsprekendheid wordt.
Vanuit de CIO is een onderzoek naar het gebruik van Corsa verricht. Op basis hiervan zal de directie de rigide keuze voor decentraal zaakgericht werken vanuit een nieuw op te zetten i-gouvernance moeten evalueren.

VAKAPPLICATIES

Het is duidelijk dat de provincie als organisatie veel behoefte heeft aan mogelijkheden om samen te werken met externe partijen en er soms bedrijfsspecifieke systemen gebruikt moeten worden. Dit past bij het karakter van de provincie maar dit zou beter en vooral centraal geregeld moeten worden.

Ik heb aangegeven dat ik geen bezwaar tegen het gebruik van één of enkele systemen naast Corsa NxT heb als er maar voor gezorgd wordt dat er beheer en vernietiging plaatsvindt. Dit is niet alleen conform de Archiefwet maar ook volgens de Algemene Verordening Gegevensbescherming (Avg) noodzakelijk.

De lijst van vakapplicaties die in 2018 beschikbaar kwam blijkt onvolledig en zeer onoverzichtelijk. Een nieuw overzicht was in 2019 nog niet beschikbaar. Inmiddels is dit overzicht geleverd. De inventarisatie van de bij de provincie aanwezige databestanden, uitgevoerd bij Informatie Management, leverde evenmin een bruikbare lijst op. Enerzijds ontbrak er veel, anderzijds waren er veel bestanden met gegevens, afkomstig van en bestemd voor al dan niet landelijke webportals.

In 2019 is een onderzoek gedaan naar welke applicaties procesgebonden informatie bevatten en daarmee onder de Archiefwet vallen. Het bleek een onmogelijke operatie. In samenwerking met de nieuwe functionaris gegevensbeheer wordt nu een inventarisatieronde uitgevoerd (ook in het kader van duurzame toegankelijkheid). Afhankelijk van de uitkomsten van deze inventarisatie zal met de proceseigenaren besproken worden of en zo ja welk beheer er op deze applicaties van toepassing moet zijn. De eerste stap naar regissering van deze applicaties lijkt hiermee gezet.

Ook de afsluiting of opheffing van dergelijke systemen blijkt tot nu toe onvoldoende in beeld te zijn; met als gevolg dat er grote hoeveelheden oude databestanden worden aangetroffen waarvan de status onduidelijk is. Het kost veel tijd en energie om deze op een verantwoorde manier weer in de greep te krijgen en te kunnen bepalen wat vernietigd en bewaard moet worden, afgezien van het feit dat de context verloren kan zijn en de software niet meer naar behoren werkt.

Naast beheersing van wat er gebruikt wordt en werd, dienen nieuw aan te schaffen vakapplicaties vooraf getoetst te worden aan beheermogelijkheden en moeten afspraken rondom dit beheer worden vastgelegd en uitgevoerd. Voor zowel het initiëren als het afsluiten van systemen moeten randvoorwaarden geformuleerd worden om informatiebeheer mogelijk te maken (archiving by design). Op dit moment is er sprake van ongecontroleerde wildgroei en mis ik centrale aansturing in dezen. Ik merk dat ICB intussen pogingen doet hier grip op te krijgen, maar ook hiervoor is centrale sturing noodzakelijk.

NETWERKSCHIJVEN

Uit mijn onderzoek bleek opnieuw dat er allerlei opslagmedia naast Corsa NxT gebruikt worden, zoals netwerkschijven, websites en SharePoint. Hierop wordt weinig tot geen beheer gevoerd. Het probleem wordt inmiddels breed onderschreven. Het krijgt aandacht vanuit netwerkbeheer, informatiebeveiliging en toegankelijkheid. ICB is zich bewust van de problematiek en probeert de houding van de individuele ambtenaar bij te sturen. Ook de CIO benoemt in zijn Datavisie dit probleem en geeft tegelijk aan dat dit niet eenvoudig oplosbaar is. Ik dring er bij de directie op aan vanuit deze visie hierop een antwoord te vinden.

VERNIETIGING

De verklaring van de commissaris van de Koning van de provincie Noord-Brabant en de secretaris van Gedeputeerde Staten was de afronding van het vernietigingsbesluit van respectievelijk 27 februari 2018 (commissaris) en 20 maart 2018 (Gedeputeerde Staten) om 2879 dossiers met archiefbescheiden van de commissaris van de Koningin die in het jaar 2010 vernietigd hadden mogen worden en 75 dozen met archiefbescheiden, afkomstig van de commissaris van de Koning over de periode 1987-2003. Van het provinciaal bestuur ontving ik, eveneens op 9 januari 2019, de verklaring dat 18102 dossiers en 38 dozen met archivalia over de periode 1987-1999 vernietigd zijn evenals te vernietigen archivalia in de gehuurde archiefruimte bij OASIS Belgium. In deze ruimte staan nog te

vernietigen dossiers met een onbekende einddatum. In mijn jaarverslag over 2017 heb ik daarover een opmerking gemaakt. Ze worden inmiddels met regelmaat uit de dislocatie in Turnhout overgebracht om op jaar van vernietiging geplaatst te worden.
Aan de voorgenomen vernietiging van de processen-verbaal van de gemeentelijke stembureaus naar aanleiding van de verkiezingen van Provinciale Staten heb ik op 2 mei mijn goedkeuring gegeven.

Alle goede voornemens ten spijt liet het vervolg in 2019 op zich wachten. Jaarlijkse vernietiging, die standaard is bij de door de provincie gecontroleerde gemeenten en waterschappen, is bepaald nog niet ingebed bij de provincie zelf. Daar werd gewerkt met vijfjaarlijkse termijnen, waardoor er vrijwel te allen tijde een achterstand is. Hiermee overtreedt de provincie niet alleen de Archiefwet maar sinds de komst van de Avg op 25 mei 2018 ook deze verordening. Persoonsgegevens mogen immers niet langer bewaard worden dan strikt noodzakelijk, zowel in papieren als in digitale vorm. Ik roep de functionaris gegevensbeheer van de provincie op deze problematiek ter harte te nemen.

Om deze achterstand in te lopen is in 2018 een planning gemaakt, op basis waarvan de V2015 serie (in 2015 of eerder te vernietigen fysieke dossiers) en de V2019 serie (in 2019 of eerder te vernietigen digitale dossiers) in 2019 ter vernietiging aangeboden kunnen worden. Daarmee zou de achterstand in vernietiging ingelopen zijn en zou overgegaan kunnen worden op jaarlijkse vernietiging.
Navraag van mij leverde bij schrijven van 1 juli 2019 op dat aan het eind van 2019 een groot deel van de V2015 serie (papier) en V2019 serie (digitaal) aan mij ter goedkeuring aangeboden zouden worden. Deze planning is niet gehaald. Op 21 februari 2020 ontving ik antwoord op mijn verzoek van 27 januari over de stand van zaken. Mij is duidelijk geworden dat vooral de overgang van fysiek naar digitaal werken in 2015 heeft geleid tot een slechte en onvoldoende registratie in Corsa. Met als gevolg een moeizaam samen te stellen vernietigingslijst. Op grond van de grote hoeveelheid probleemgevallen en op grond van de risico-inschattingen is er mijns inziens terecht voor gekozen eerst de V2019 serie aan te pakken om hiermee zo snel mogelijk te komen tot jaarlijkse vernietiging, zoals het hoort. De te vernietigen fysieke dossiers (V2015 serie) blijven dan nog over als achterstand. Intussen moet al gewerkt worden aan de V2020 serie om geen nieuw stuwmeer aan achterstanden te creëren.

Daarnaast zijn er ook wezenlijke bestanden op netwerkschijven en in vakapplicaties aanwezig waarop onvoldoende beheer is. Zo is na verloop van tijd een stuwmeer ontstaan aan data, die leiden tot vertroebeling en ruis. Op het datakerkhof van de provincie (legacy systemen, uitgefaseerde applicaties in het primaire proces) rust nu 15 Tb aan bestanden. Wat was de betekenis en de context van deze data? Welke data zijn nog actueel? Zijn data inmiddels al gemigreerd naar andere systemen? Het ontbreken van beleid zorgt voor een hausse aan data, waarover de kennis verdwenen is en waarvoor niemand zich meer verantwoordelijk voelt. Dit is in dit opzicht te vergelijken met achterstallige vernietiging van papieren documenten.

Achterstallige vernietiging van papier kost geld. Dit geldt ook voor systemen en data die niet meer gebruikt worden. Ze nemen plaats in op servers, er zijn kosten voor beveiliging, software en mogelijk nog licenties om de data nog te kunnen raadplegen. Hoe ouder ze zijn des te ingewikkelder en tijdrovender het is ze verantwoord op te ruimen. Zoals gezegd zou archivering by design dit kunnen tegengaan.

BEWERKING FOTOBESTANDEN

De fotocollectie/beeldbank van het archief/DIV en Communicatie zullen worden samengevoegd. Gegevens van Archief/DIV worden geconverteerd naar een nieuwe beeldbank. Er zal verder worden gewerkt met de database van Communicatie. Na selectie en inventarisatie wordt het bestand toegevoegd aan het archief van de provincie in het BHIC.

BEWERKING ARCHIEF 2000-2015

Aan de provinciearchivaris is verzocht te adviseren over de vervanging van reeds gescande documenten uit de periode 2010-2013. Daarvoor is nog geen vervangingsbesluit genomen. Na diverse steekproeven moest ik op 18 februari berichten hierover geen positief advies te kunnen geven. De afwijkingen waren dermate groot dat dit niet verantwoord zou zijn. Er wordt nu een project opgestart om de blijvend te bewaren documenten opnieuw te scannen op basis van een vervangingsbesluit.

Regelmatig is overleg gevoerd over de plannen voor de verdere bewerking van het provinciaal archief over de periode 2000-2015. Er is voor 2015 gekozen wegens de overgang naar digitaal werken in dat jaar. De omvangrijke serie bodemdossiers (680m) zal daarin als eerste worden aangepakt. Het heeft mijn instemming dat daarbij onderzocht wordt of vervanging van papier door digitale documenten haalbaar en wenselijk is. Het is van belang dit tijdig ter hand te nemen en af te ronden wegens de overgang van bodemtaken van provincie naar gemeenten per 1-1-2021. Het beheer van de bodemdossiers blijft overigens bij de provincie.

Tussen 2019 en 2026 verlaten acht ervaren medewerkers van ICB door pensionering de dienst. Zij beschikken over een enorm grote dossier- en organisatiekennis omdat zij zich tot en met de invoering van het Zaakgericht Werken in 2015 bezig hielden met de postregistratie en dossiervorming. Het is daarom van belang voldoende mensen en middelen ter beschikking te stellen voor de bewerking van het archiefblok 2000-2015.

NIEUWE ARCHIEFWET

Er wordt naar gestreefd per 1-1-2021 een nieuwe archiefwet van kracht te laten worden. Belangrijkste vernieuwing daarin is de verkorting van de overbrengingstermijn van twintig naar tien jaar. Strikt genomen zou het blok 2000-2015 dan in 2026 overgedragen moeten worden. De minister is echter voornemens deze bepaling niet met terugwerkende kracht te laten ingaan zodat er een overgangsperiode ontstaat.

Toezicht van de provincie op archieven van gemeenten en waterschappen wordt geregeld in de Gemeentewet artikel 124^{e}. Dit toezicht wordt vormgegeven in de Archiefwet. Iets dergelijk gebeurt niet voor het toezicht van het Rijk op de provincies, hoewel dit geregeld is in de Provinciewet artikel 121c. Het Rijk heeft op basis van de Wet Revitalisering Generiek Toezicht de bevoegdheid om dit toezicht uit te oefenen. In de Archiefwet, oud noch nieuw, wordt aan dit toezicht uitvoering gegeven. De minister van BZK is voor deze leemte verantwoordelijk.

ONTWIKKELING DIGITAAL DEPOT

Er zijn enkele oriënterende gesprekken geweest over opschoning/archivering van de netwerkschijven en vergelijkbare acties betreffende informatie in legacy-systemen. Op 3 december is een advies gegeven over het archiveren van data/bestanden in uitgefaseerde (vak-)applicaties. Mijn advies was het plan van aanpak in te bedden in een bredere bewaarstrategie waarin wordt aangegeven hoe om te gaan met het verouderen of onbruikbaar worden van digitale bestanden, het uitfaseren van oude systemen (uitfaseringsplan) en het invoeren van nieuwe systemen. Als basis voor deze bewaarstrategie kan een lijst van applicaties fungeren, waarin gegevens zijn vastgelegd over de aard van de informatie, in welke processen deze wordt gebruikt en of deze al dan niet voor permanente bewaring in aanmerking komt. Een dergelijke strategie biedt de mogelijkheid om proactief een aantal zaken op touw te zetten, zeker als de verschillende partijen hierin worden betrokken en een eigen verantwoordelijkheid krijgen en de afspraken in een proces worden vastgelegd en nageleefd.

Over de videotulen heeft op 10 mei een overleg plaatsgevonden onder meer met een vertegenwoordiger van de leverancier Gemeenteoplossingen. Doelstelling van dit overleg was na te gaan of Gemeenteoplossingen een export kan maken van bestanden en metadata die geschikt zijn voor opname in het e-depot. Dit heeft nog niet geleid tot concrete resultaten. Ditzelfde geldt voor de afspraken met Arbor Media en het standpunt betreffende de 'kale' opnamen. Begin 2020 heeft nieuw overleg plaatsgevonden.

STRATEGISCH INFORMATIE OVERLEG

In 2019 is vorm gegeven aan het Strategisch Informatie Overleg (SIO). Hiermee kan de zorgdrager beredeneerd afwijken van de selectielijsten die voor alle provincies gelden. Hij kan bepaalde gebeurtenissen of ontwikkelingen benoemen die speciaal van belang zijn voor zijn taakveld. De informatie die rondom deze punten, de zogenaamde hotspots, ontwikkeld is, wordt op deze wijze uitgezonderd van de reguliere selectie en wordt blijvend bewaard.

Het SIO van de provincie Noord-Brabant (SIO PNB) wordt geleid door de provinciearchivaris met als penvoerder de inspecteur. Deelnemers zijn verder ICB, de CIO van de provincie en de programmamanagers Informatiebeleid en Informatiebeheer. De bijeenkomsten hebben geleid tot voorstellen over hotspots voor de provincie Noord-Brabant in jaren 2018 en 2019. Deze zullen begin 2020 aan het college van GS ter goedkeuring worden voorgelegd.

Beleid ten aanzien van particuliere archieven die voor de provincie van belang zijn om te acquireren en blijvend te bewaren, bleek niet goed te verenigen met het meer intern gerichte overleg. Besloten is dit onderdeel vorm te geven via een afzonderlijk acquisitieprofiel of -plan.

MATERIËLE TOESTAND PAPIEREN ARCHIEF

De berichten over de toestand van de in Vught geplaatste provinciale archieven waren alarmerend en terecht. De schimmelvorming die daar geconstateerd werd was zodanig dat ontschimmeling noodzakelijk was. Op mijn advies van 21 december 2018 is een second opinion gevraagd met als resultaat: geen schimmel ín maar wel óp de dozen. Daarna heb ik samen met onze conserveringsadviseur van het BHIC overleg met de provincie gevoerd over de beste oplossing. Kort daarop heeft de provincie met gepaste spoed de ontschimmeling en nieuwe verpakking op een adequate wijze en voortvarend ter hand genomen, zodat het archief in de tweede helft van augustus omgepakt in zuurvrije dozen veilig in de depotruimte in het provinciehuis geplaatst kon worden. Daar kan het verder bewerkt worden.

1.2 Toezicht op de gemeenschappelijke regelingen waarin de provincie partij is

In mijn vorige jaarverslag heb ik aangegeven dat ik het van belang acht dat er regels worden gesteld aan de archivering van aan de provincie verbonden partijen. De aanzet die daartoe gegeven is zal in IPO-verband verder opgenomen worden, omdat ze in veel gevallen ook op andere provincies van toepassing zijn. Dit lijkt mij een goede keuze. Op deze wijze hoeft het wiel maar één keer uitgevonden te worden. De provincie versterkt nu advies op maat aan verbonden partijen die hierom vragen.

OMGEVINGSDIENSTEN

De drie Brabantse omgevingsdiensten, Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN), Omgevingsdienst Zuid Oost Brabant (ODZOB) en Omgevingsdienst Midden en West Brabant (OMWB), vallen voor zover ze provinciale bescheiden vormen en beheren onder toezicht van de provinciearchivaris.

In 2019 zijn twee van de drie omgevingsdiensten geïnspecteerd, namelijk ODZOB en OMWB. Bij ODZOB bleken er dit jaar weinig veranderingen geweest te zijn. Het grootste risico dat ik daar heb benoemd is dat deze dienst met een verouderd document management systeem werkt. De leverancier heeft al aangegeven niet of nauwelijks nog mee te werken aan updates. Dat betekent dat ODZOB op korte termijn moet overgaan naar een ander systeem.

Begin 2019 is een uitgebreide inspectie verricht bij OMWB. Hierbij bleek dat OMWB een nieuw zaaksysteem ging implementeren met een koppeling naar een nieuw archiefsysteem. Ook moesten alle gegevens uit de oude systemen worden overgezet naar de nieuwe. Dit alles moest binnen enkele maanden gerealiseerd worden. Hoewel ik het positief vind dat er geïnvesteerd wordt in betere systemen vond ik het tempo te ambitieus. Mijn zorgen heb ik gedeeld met de directie van OMWB, die dit serieus heeft opgepakt. Intern is de deadline voor de overgang inmiddels uitgesteld naar 2020. In november heb ik me opnieuw laten informeren over de voortgang. Hoewel er nog veel werk verzet moet worden ben ik nu positiever over de conversie en inrichting van het zaak- en archiefsysteem.

ODBN is dit jaar niet geïnspecteerd, maar er is wel regelmatig contact geweest over de bewerking van het archief van haar voorganger, het Regionaal Milieubedrijf Cuijk (RMB). Afgesproken is dat het RMB-archief bewerkt wordt door een externe partij zodat dit niet mee hoeft te verhuizen van de locatie Cuijk naar ’s-Hertogenbosch. Daarnaast zijn gesprekken gevoerd over de personele veranderingen en de verhuizing van Cuijk naar ‘s-Hertogenbosch. Vorig jaar heb ik gevraagd om verdere professionalisering van het huidige personeel door middel van scholing. Om de aanwezige kennis te verhogen heeft ODBN voor 2019 ervoor gekozen een externe medewerker in te huren.

ZUIDELIJKE REKENKAMER

Dit jaar is er contact geweest met de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK) omdat zij vanwege hun verhuizing haar papieren archief wilden vernietigen. In tegenstelling tot wat tijdens de vorige inspectie was gevraagd is er nog geen vervangingsbesluit genomen. Uit steekproeven zou namelijk blijken dat het grootste gedeelte van de papieren documenten ook digitaal beschikbaar was, waardoor vervanging niet aan de orde was. Tegen die misvatting heb ik bezwaar gemaakt zodat de ZRK alsnog een vervangingsbesluit wil gaan nemen. Omdat de ZRK een kleine organisatie is, werken zij niet met een DMS maar hebben zij op een netwerkschijf een mappenstructuur ingericht. Daarvan bleek dat hierin niet altijd even consequent gewerkt wordt. In 2020 ga ik de ontwikkelingen opnieuw na.

BIJ12 (onderdeel vereniging IPO, uitvoering gevestigd in Utrecht)

In het laatste kwartaal van 2018 heeft de provinciearchivaris van Utrecht, die namens de provinciearchivarissen het toezicht uitvoert, geverifieerd of de blijvend te bewaren archiefbestanden van de taakvoorgangers van BIJ12 reeds waren overgebracht naar het Nationaal Archief. Dit bleek het geval tot en met 1987; maar niet daarna. Het onderzoek naar de archiefbestanden vanaf 1988 liep door in 2019, evenals andere aandachtspunten, voornamelijk in afstemming met de provinciearchivaris van Zuid-Holland. De andere aandachtspunten betroffen vooral de 'erfenis' die BIJ12 bij taakoverdracht heeft gekregen in de vorm van faunaschadedossiers van het Faunafonds. Bij ingediende Wob-verzoeken bij de provincie Zuid-Holland bleek dat de toegankelijkheid en volledigheid van deze dossiers tekort schoten. Het hierover aangekondigde gesprek van de provincie Zuid-Holland met BIJ12 en de toezichthoudend archivaris had aan het einde van 2019 nog niet plaatsgevonden.

In januari voerde de toezichthoudend provinciearchivaris een kennismakingsgesprek met de senior adviseur informatievoorziening van BIJ12 en een extern adviseur voor informatiemanagement. In 2019 is BIJ12 gestart met het project 'Digitaal informatie- en archiefbeheer' (DIA) waarin de instrumenten en procedures worden ontwikkeld voor het informatiebeheer van BIJ12, die zijn opgenomen in de 'Overeenkomst archiefbeheer' die BIJ12 in 2018 met de opdrachtgevende provincies heeft gesloten. Aan de basis van dit project liggen een nulmeting en aanbevelingen van adviesbureau Doxis.
In juli 2019 heeft de toezichthoudend archivaris een zgn. 'tactisch informatieoverleg' (TIO) gevoerd met BIJ12 over de vorderingen van het project DIA. Daarin werd duidelijk dat BIJ12 ervoor heeft geopteerd om de gedigitaliseerde papieren originelen na scanning niet te vernietigen (zgn. 'vervanging') maar in opslag te houden. Een vervolggesprek over deze keuze en de andere producten van het project DIA loopt over de jaarwisseling met 2020 heen. In de tussentijd is de adviseur informatievoorziening van BIJ12 aangesloten bij de IPO-vakgroep Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie (DUTO).

2 Beheer van de overgebrachte archiefbescheiden

DEPOTBEHEER

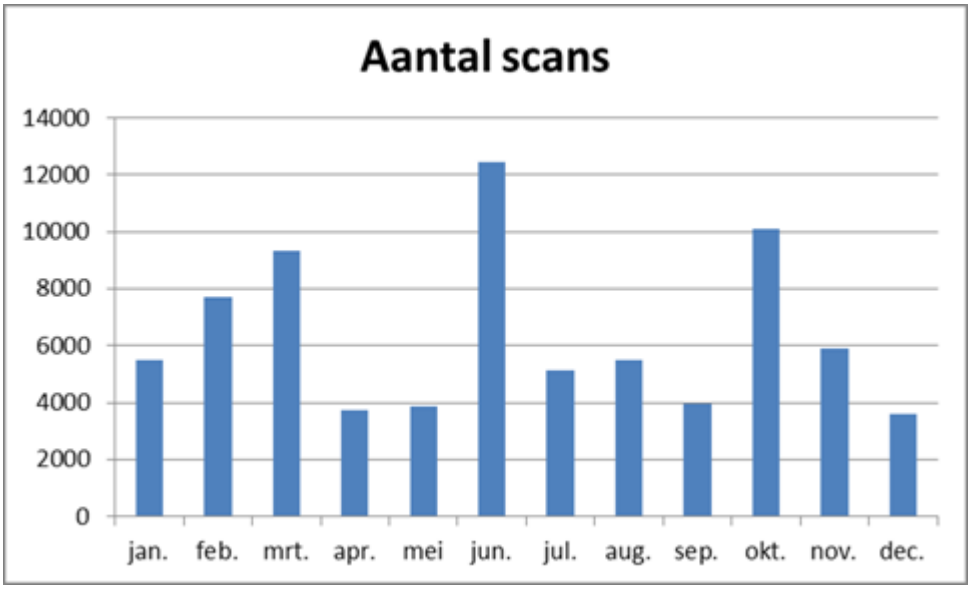
Vanaf 2019 heeft het Rijksvastgoedbedrijf het onderhoud van het gebouw, waaronder de depots, voor het overgrote deel afgestoten aan het BHIC. In en rond de depots zijn de restpunten inzake de brandveiligheid nagelopen. Tijdens de laatste controle van de Brandmeldcentrale is gebleken dat de centrale zelf moest worden vervangen om opnieuw gecertificeerd te kunnen worden. Deze certificering vindt jaarlijks plaats.

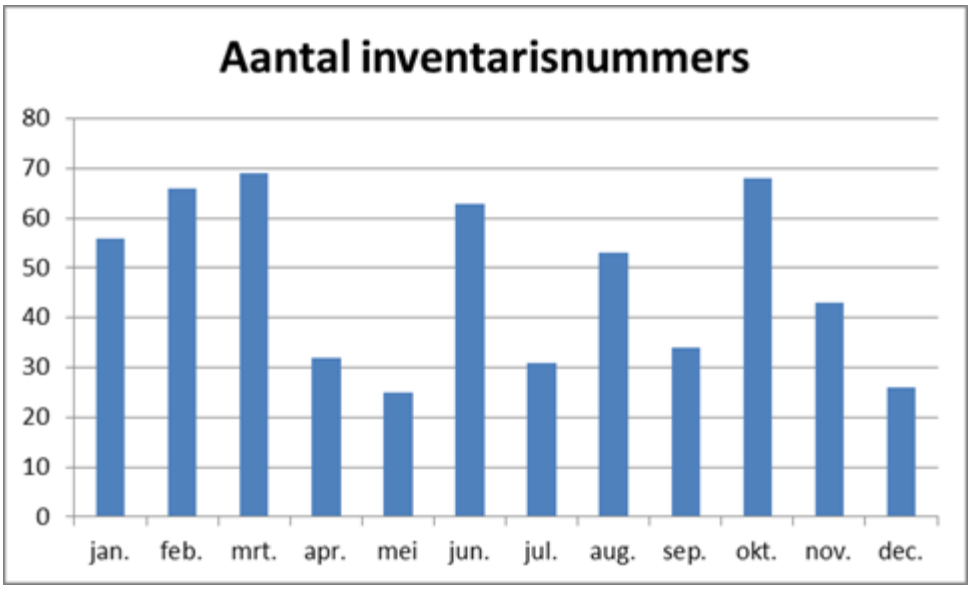
In 2019 is het project 'Toegangscontrole' voltooid waardoor ook de depots zijn voorzien van het nieuwe toegangscontrolesysteem. Tevens is het beslag van diverse toegangen tot depotruimten aangepast waardoor deze voldoen aan de norm SKG ***.

Voor 2020 staat op de planning te onderzoeken of vervanging van het inbraakdetectie- en alarmeringsysteem noodzakelijk is.

UITLENING AAN ZORGDRAGER

Per 1 januari 2019 is het BHIC gestopt met fysieke uitlening van archiefstukken aan zorgdragers. De risico's die daarmee gepaard gaan zijn te groot. Daarom heeft het BHIC geïnvesteerd in een scanstraat. Daarmee kunnen archiefstukken die van belang zijn voor medewerkers van de provincie of van verbonden partijen met een provinciaal gemandateerde taak, in digitale vorm beschikbaar gesteld worden. De opgevraagde documenten zijn relatief jong. Voor het overgrote deel zijn het bodemdossiers, saneringen en meldingen daarvan, die de provincie vervolgens beschikbaar stelt aan de omgevingsdiensten. De scanners kunnen tot A0 formaat digitaliseren. Via een beveiligde verbinding (SharePoint) worden de scans naar de provincie geüpload. Het aantal scans voor de provincie bedroeg in 2019 76.783, afkomstig uit 566 inventarisnummers.

TOEGANKELIJKHEID

De scanstraat wordt ook ingezet voor onderzoekers van de archieven van het BHIC. Onderzoek in de archieven van de provincie wordt op deze wijze eveneens gefaciliteerd. Iedere bezoeker kan verzoeken een archiefstuk dat hij wil raadplegen digitaal beschikbaar te stellen. Dit heeft enorme voordelen. De onderzoeker hoeft niet meer naar het BHIC te komen en heeft meestal binnen enkele dagen het volledige stuk digitaal beschikbaar. De stukken zelf lopen minder risico. Omdat de scans toegevoegd worden aan de website kan iedere volgende persoon die dit stuk wil inzien het direct via de site van het BHIC bekijken, waarmee er tevens een veiligheidsexemplaar gevormd is. Hierbij moet het BHIC binnen de grenzen van de Archiefwet, de Avg en de Auteurswet blijven.

Grote reeksen van de provinciale bestanden laat het BHIC door derden digitaliseren. Na afronding van de digitalisering van de notulen van Provinciale Staten over de periode 1814-1986 zijn in 2019 het Provinciaal Blad en Bijblad tot 1920 in digitale vorm beschikbaar gemaakt. Ze zullen in de loop van 2020 via de website raadpleegbaar worden. Eind 2019 heeft het BHIC financiële middelen gereserveerd voor scanning van de repertoires en agenda's van het provinciaal bestuur en de gouverneur/commissaris des konings/der koningin. Deze serie vormt de eigentijdse toegang op de uitgebreide correspondentie. De verwachting is dat de onderzoeker door scanning van deze bronnen doeltreffender zijn onderzoek kan verrichten in de grote negentiende-eeuwse series in het archief van de provincie. In dit kader zal het BHIC ook de Provinciale Almanak digitaal ter beschikking gaan stellen.